

อาชีพของนักรัฐศาสตร์ A CAREER OF A POLITICAL SCIENTIST

พระครูปัญญานุสรณ์นิเทศก์

PhrakruPanyasudhammanited

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทธจิตโต (ผลเจริญ)

Phramaha Chotniphitphon Sutthachitto (Phoncharoen)

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

E-mail : punyasudham@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอ ที่มา ความสำคัญ และอาชีพของนักรัฐศาสตร์ที่มีต่อชีวิตและสังคม อาชีพของนักรัฐศาสตร์มีที่มาและความสำคัญจากความต้องการพื้นฐานของชีวิตสู่ความต้องการของสังคมโดยรวม ทั้งโดยลำดับและทวนลำดับ ประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากลที่ถือเป็นสายตรงทางรัฐศาสตร์ปรากฏอยู่ ทุกส่วน ทุกระดับ ของชีวิตและสังคม

คำสำคัญ: อาชีพ, นักรัฐศาสตร์

Abstract

A career of a political scientist This article aims to present the sources, key importance and occupation of political scientists on life and society. The profession of political scientist has its origins and importance from the basic needs of life to the needs of society, including both sequential and re-sequential. The occupation of the international standard directed line to the political scientist is appeared in all parts and all levels of life and society

Keywords: Occupation, Political scientist

บทนำ

เป็นธรรมดาบนโลกใบนี้ที่ทุกชีวิตต้องหากินเพื่อความอยู่รอดและดำรงเผ่าพันธุ์ ต้นไม้ใบหญ้า ไม่ว่าเล็กว่าใหญ่ล้วนต้องการ แสง น้ำ ปุ๋ย แร่ธาตุ และสารอาหารที่จำเป็นมาหล่อเลี้ยงราก ลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ดอก ผล หมู่มากาไก่ ช้างม้าวัวควายต้องการ หญ้า อาหารและปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็นในการหล่อเลี้ยงชีวิต มากินมาอาศัยเพื่อความอยู่รอด ไม่เว้นแม้แต่คนเรา ก็ต้องหากิน หากแต่การหากินของคนนั้นแปลกไปจากสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นที่ปกติเมื่อหากระทั่งพบและได้มาซึ่งอาหารแล้ว จะใช้หล่อเลี้ยงชีวิตตามสมบัติของอาหาร

หรือสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตโดยตรงไปตรงมาการหากินของคนแปลกต่างจากสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นอย่างไร เรื่องนี้
ต้องนับย้อนไปเมื่อประมาณ 7-5 ล้านปีก่อน ที่นักวิทยาศาสตร์พบว่ามนุษย์แยกสายวิวัฒนาการมาจากลิงไม่
มีหาง ไล่ลำดับมาถึง 1) มนุษย์ยุค Homo habilis ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อประมาณ 2.3 ล้านปีก่อน เชื่อว่าเป็นบรรพ
บุรุษของมนุษย์ในปัจจุบัน มีหลักฐานชัดเจนว่าใช้เครื่องมือหิน และมีการขยายขนาดของสมองที่ประมาณ
610 เซนติเมตร 2) มนุษย์ยุค Homo erectus มีใบหน้าตั้งตรงเหมือนมนุษย์ยุคใหม่ ปริมาตรกะโหลกศีรษะ
เพิ่มขึ้นอีกเป็นสองเท่าของลิงชิมแปนซีคือ 850 เซนติเมตร เป็นพวกแรก ๆ ที่สามารถควบคุมไฟ และใช้
เครื่องมือหินที่มีเทคโนโลยีซับซ้อนขึ้น 3) มนุษย์ยุค Homo neanderthalensis หรือมนุษย์นีแอนเดอร์ทัล
สามารถยืนลำตัวตั้งตรง รู้จักการล่าสัตว์ ประดิษฐ์อาวุธและเครื่องมือต่างๆ อยู่ในถ้ำ หุบเขา หรือที่ราบ 4)
มนุษย์ยุค Homo sapiens หรือมนุษย์โครมายอง(Cro-Magnon man) มีรูปร่างลักษณะคล้ายกับมนุษย์
ปัจจุบัน เฉลียวฉลาด สามารถประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับดำรงชีพ และรู้จักการเขียนภาพต่างๆ
กระทั่งปัจจุบันที่วิวัฒนาการในทวีปแอฟริกาแล้วจึงอพยพออกจากทวีปเมื่อประมาณ 50,000 - 100,000 ปี
ก่อน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2561 สิงหาคม 16)

จากลำดับยุคของคนบ่งบอกว่าการนอกจากจะเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีวิวัฒนาการด้านกายภาพโดยเฉพาะ
สมองล้ำกว่าสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นแล้ว เรื่องการหากินก็มีการพัฒนาล้ำยิ่งกว่าสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นเป็นลำดับด้วย
เช่นกัน โดยเฉพาะปัจจุบันที่กล่าวได้ว่าเป็นยุคสมัยแห่งความรุ่งเรืองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครื่อง
มือเครื่องมือถูกสร้างมาเพื่อการหากินมากมายล้นเกลื่อนไปหมด บ่อยครั้งถึงขนาดสับสนแยกไม่ออกว่าสิ่งใด
สร้างมาเพื่อสำหรับหากินหรือสำหรับการใด เป็นต้นว่ายานพาหนะซึ่งปกติโดยสมมติย่อมถูกสร้างมาเพื่อ
การหากินที่เกี่ยวกับการเดินทางขนส่ง ซึ่งการเดินทางขนส่งโดยปกติย่อมหมายถึงการนำพาหรือเคลื่อนย้าย
ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่ายานพาหนะนอกจาก
ถูกสร้างมาเพื่อการหากินด้านการเดินทางขนส่งแล้ว ยังขยายความไปเพื่อความเพลิดเพลิน กีฬา
นันทนาการ ประดับ ตกแต่ง สะสม และอีกร้อยพันประการตามแต่ผู้ใช้จะวางบทบาทให้

แม้จะกล่าวว่าเครื่องมือหากินได้ถูกสร้างขึ้นมากมายล้นเกลื่อน ขวนไข่งงวย ว่าแท้จริงใช้เพื่อ
การหากินหรือเพื่อสิ่งใดกันแน่ แต่หากเรามองด้วยสายตาใหม่ พิจารณาความแตกต่างของที่มา ความสำคัญ
วิธีการ และเป้าหมายการใช้เครื่องมืออื่นๆ เราจะสามารถแยกหมวดหมู่ประเภทของเครื่องมือ ว่าถูกสร้างมา
เพื่อไว้หากินโดยแท้ เพื่ออำนวยความสะดวก เพื่อเป็นส่วนประกอบ เพื่อนันทนาการ เพื่อการกีฬา เพื่อ
สนองตอบความหยักของสมองเฉยๆ หรือแม้กระทั่งเพื่อเป็นเครื่องมือด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม
การศึกษา และหรือวัฒนธรรม ก็สามารถจำแนกได้ซึ่งพร้อมๆ กับการจำแนกประเภทเครื่องมือโดยใช้สายตา
อีกดวงพิจารณานี้เอง ทำให้เราได้หมวดหมู่การ “หากิน” ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อาชีพ” ของคนไปด้วย
สมมติตัวอย่างจาก ยานพาหนะคันเดิม นายโชเฟอร์ใช้ในการหากิน นายเสมียนใช้ในการเดินทาง นาย
ค้าขายใช้ในการขนส่ง นายวิชาใช้ในการศึกษา นายผลิตผลิตใช้ในการหาความสำราญ และนายวัฒนธรรม
ใช้ในการบ่งชี้ค่านิยม เป็นต้นจากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าอาชีพของคนเราในปัจจุบัน มิได้สัมพันธ์กับเรื่องปาก
ท้องหรือความต้องการขั้นพื้นฐานโดยตรงเช่นดังอดีต มีหลายอาชีพที่ต้องทุ่มเทหยาดเหงื่อแรงกายเพื่อให้
ได้มาซึ่งบางสิ่ง เป็นต้นว่าเงินตราเพื่อนำมาแลกเปลี่ยน ข้าวปลา เสื้อผ้า และปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ที่จำเป็นอีก
ทีหนึ่ง และด้วยความเป็นพหุของสังคม อาชีพต่างๆ จึงเกิดขึ้นอีกมากมายและหลากหลายตามสภาพความ
ต้องการของสังคมไปด้วย ซึ่งเราอาจจัดเป็นประเภท อาชีพอิสระ อาชีพงานฝีมือ อาชีพรับจ้าง อาชีพรับ
ราชการ ได้เป็นต้น

ประเภทมาตรฐานอาชีพของไทย

การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) เป็นภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยกรมการจัดหางาน เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจัดทำ ข้อมูลและกำหนดรหัสหมวดหมู่ อาชีพตามหลักเกณฑ์เดียวกับการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพสากล (International Standard Classification of Occupations : ISCO) ซึ่งทางองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ได้ทำการปรับปรุง 2 ครั้ง ครั้งล่าสุดคือปี ค.ศ.1988 การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพของไทยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อปรับปรุงข้อมูลอาชีพของประเทศไทยให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพสากลที่ได้มีการปรับปรุงใหม่ (2) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และบุคคลทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลอาชีพ และสะดวกแก่การนำไปใช้ประโยชน์ (3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (4) เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลอาชีพของประเทศไทยมีประโยชน์เพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในเรื่องอาชีพ และเพื่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านแรงงาน เช่น การกำหนดค่าจ้าง การแนะแนวอาชีพ การฝึกอบรม การจ้างงาน รวมถึงการวิเคราะห์การเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากอาชีพ การที่มีระบบฐานข้อมูลเดียวกันสามารถจะนำข้อมูลสถิติไปอ้างอิงและเปรียบเทียบได้ทั้งในระดับหน่วยงาน และกับระดับประเทศ (กรมการจัดหางาน, 2561)

การจัดประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากลของประเทศไทยเราแบ่งออกเป็น 10 ประเภท 15 หมวด 116 หมู่ 390 หน่วย ดังนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

ประเภทอาชีพ	หมวด	หมู่	หน่วย
1. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	3	8	33
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	4	18	55
3. ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	4	21	73
4. เสมียน	2	7	23
5. พนักงานบริการ และพนักงานขายในร้านค้าและตลาด	2	9	23
6. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร และการประมง	2	3	17
7. ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	4	16	70
8. ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	3	20	70
9. อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ	3	10	25
10. กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ)	1	1	1
รวม	28	116	390

พิจารณาการจัดประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากลประกอบกับวิวัฒนาการของคนเราที่กล่าวแต่เบื้องต้น จะเห็นได้ว่าการรู้จักใช้สติปัญญาประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีพ การใช้ชีวิตเป็นสังคม การอาศัยในถิ่นที่อยู่ เช่น ถ้ำ หุบเขา ที่ราบ การรู้จักเขียนภาพต่างๆ นั้น นอกจากด้านร่างกายที่พัฒนาแล้ว ด้านจิตใจก็มีการพัฒนาด้วย ร่างกายพัฒนาเพื่อความดำรงอยู่ของชีวิตและเผ่าพันธุ์ จิตใจพัฒนาเพื่อความเป็นคนที่สมบูรณ์ ซึ่งเหตุผลหนึ่งในความหลากหลายด้านอาชีพก็มาจากจิตใจของคนเราที่ได้รับการพัฒนานี้

เอง เพราะเมื่อขมวดการจำแนกอาชีพตามมาตรฐานสากลเข้าแล้ว จะย่อเหลือเป็นประเภทใหญ่ๆ 2 ประเภท คือ อาชีพตามความต้องการของร่างกายและอาชีพตามความต้องการของจิตใจ ดังนี้

ประเภทอาชีพ(ตามความต้องการ)	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ
1. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ		✓
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	✓	✓
3. ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓
4. เสมียน		✓
5. พนักงานบริการ และพนักงานขายในร้านค้าและตลาด		✓
6. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร และการประมง	✓	✓
7. ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือ และ ธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓
8. ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักร และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	✓	✓
9. อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ	✓	✓
10. กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ)	✓	✓
รวม	7	10

การจัดประเภทตามความต้องการดังกล่าว จะเห็นว่าอาชีพตามความต้องการด้านร่างกายนั้นมีความข้องเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต กล่าวคือ เป็นอาชีพด้านการหาการผลิต อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นต้น ส่วนอาชีพตามความต้องการด้านจิตใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ กล่าวคือ เป็นอาชีพด้านการเติมเต็มชีวิตที่ได้รับการพัฒนาด้านกายภาพเพื่อความสมบูรณ์ในความเป็นคน เราอาจใช้คำเรียกสองอาชีพนี้ตามลักษณะความต้องการดังกล่าวได้ว่า ผู้ผลิต(Productivity) กับผู้สร้างสรรค์(Creator) ซึ่งเรื่องนี้กำลังเป็นที่ตระหนักและให้ความสำคัญด้วยว่าเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมเพื่อความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและอาชีพถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ทั้งนี้ทั้งนั้นการแยกส่วนจำแนกออาชีพตามความต้องการของร่างกายและจิตใจ กลับพบว่าส่วนใหญ่ของอาชีพเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้สร้างสรรค์ในอาชีพเดียวกัน จึงสะท้อนให้ทราบว่ากายกับใจนั้นมีความสัมพันธ์ และจำต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน ใจต้องอาศัยกาย กายต้องอาศัยใจ จึงจะเป็นชีวิต มิสามารถแยกส่วนจากกันได้ หากสิ่งหนึ่งเสื่อมอีกสิ่งหนึ่งย่อมต้องเสื่อมลงไปด้วย ดังที่พุทธพจน์ที่กล่าวถึงสังขารธรรมทางธรรมะที่ว่า “อิมสมิ สติ อิหิ โหติ อิมสุปปาพา อิหิ อุปุปชติ อิมสมิ อสติ อิหิ น โหติ อิมสุสนิโรธา อิหิ นิรุณฺณติ” “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับไป สิ่งนี้ก็ดับ”

นักรัฐศาสตร์ ความหมาย คุณลักษณะ

โดยความหมาย รัฐศาสตร์ มาจากภาษาอังกฤษที่ว่า Political science คำว่า science แปลว่า ศาสตร์หรือวิชาการ ส่วนคำว่า political สืบมาจากคำว่า polis ในภาษากรีกแปลว่า เมือง ภาษาอังกฤษคำ

ว่ารัฐกับการเมืองมีความหมายคล้ายคลึงกัน ดังนั้นรัฐศาสตร์จึงหมายถึง การศึกษาวิชาการเมืองโดยใช้ ศาสตร์หรือวิชาการมาวิเคราะห์ (ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร, 2548)

ส่วน นัก เป็นคำนามใช้ประกอบหน้าคำอื่นหมายความว่า ผู้, ผู้ชอบ กับอีกความหมายหนึ่งใน กรณีที่ใช้เป็นคำขยายเพื่อให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น แปลว่า อย่างยิ่ง, อย่างมาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ดังนั้น นักรัฐศาสตร์ จึงหมายถึง ผู้มีชีวิตส่วนใหญ่อ้างเกี่ยวกับการศึกษาระบบความรู้ว่าด้วยเรื่องของ รัฐและการเมือง เมื่อได้ความหมายดังนี้ “นักรัฐศาสตร์” ในความหมายของการทำมาหากินหรืออาชีพ ย่อม หมายรวมถึง ผู้ที่ศึกษาวิชาการเมือง นักการเมือง ตลอดถึงผู้ปกติทำมาหาเลี้ยงชีพจากสิ่งที่ข้องเกี่ยวกับเรื่อง ดังกล่าวด้วย

สำหรับคุณลักษณะสำคัญของนักรัฐศาสตร์ พระธรรมปิฎกอธิบายว่า ผู้เป็นนักปกครอง นักการเมือง นักบริหาร ต้องถือธรรมะ ถือหลักการ กฎกติกา กฎหมาย ถือความจริง ความถูกต้อง ความดี งาม เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ และเป็นมาตรฐาน เพราะเมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม และยึดถือตามหลักการ กฎกติกา รวมทั้งกฎหมายก็จะไม่ เอนเอียงไปข้างไหน ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็นแก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น (พระพรหม คุณาภรณ์, 2548) สรุปเป็นคุณลักษณะของนักรัฐศาสตร์ 4 ประการ ดังนี้

1. ตั้งมั่นอยู่บนหลักการและมีจุดหมายที่ชัดเจน ไม่เลือนลอยไหลไปตามกระแส ถือเอาความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม ความเป็นไปตามเหตุผล
2. ใช้ปัญญาและพัฒนาปัญญาอยู่เสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันข้อมูลความเป็นไปตามความเป็นจริง และเพื่อให้รู้เข้าใจ เข้าถึงหลักการความจริง ความถูกต้องดีงามและเหตุผลในเรื่อง นั้นๆ เพื่อให้สามารถ รักษาหลักการความจริง ความถูกต้องไว้ได้
3. มีความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ ในการใช้ปัญญาพิจารณาตัดสินใจ ไม่เอนเอียง ไปด้วยอคติ
4. รักธรรม รักความจริง ความถูกต้องดีงาม ทำอะไรก็มุ่งจะให้ถึงธรรมและเป็นไปตามธรรม มุ่ง ให้ได้ความจริง มุ่งให้เกิดความถูกต้องดีงาม จนข้ามพ้นความยึดถือในตัวตนไปได้ ให้ธรรมเป็นใหญ่ เหนือ แม้แต่เกียรติและศักดิ์ศรีของคน รับฟังข้อมูลและเหตุผล ไม่ถือมั่นในทิฐิ (คนอง วังฝ่ายแก้ว, 2561)

อาชีพของนักรัฐศาสตร์

จากที่มาของเรื่อง ความสำคัญในสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อร่างกายและจิตใจ กระทั่งวิธีการหรือ เรื่องราวของการแสวงหาสิ่งที่ร่างกายและจิตใจต้องการในความหมายของคำว่าอาชีพ ตามมาตรฐานสากล อาชีพที่ถือว่าเป็นสายตรงด้านรัฐศาสตร์ได้ถูกจัดให้อยู่ใน หมวดที่ 1 คือ ผู้บัญญัติกฎหมาย, ข้าราชการ ระดับอาวุโส, และผู้จัดการ ประกอบด้วย 3 หมวดย่อย (1) ผู้บัญญัติกฎหมายกับข้าราชการระดับอาวุโส, (2) ผู้จัดการบริษัท, เจ้าหน้าที่บริหารของหน่วยงานเอกชน (3) ผู้จัดการทั่วไป และใน 3 หมวดย่อยได้แยก เป็น 8 หมู่ กับ 33 หน่วย ดังนี้

1. ผู้บัญญัติกฎหมาย (Legislators) ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, สมาชิกวุฒิสภา, รัฐมนตรี, สมาชิกสภาท้องถิ่น, ผู้บริหารท้องถิ่น, ผู้บัญญัติกฎหมายอื่นๆ.
2. ข้าราชการระดับอาวุโส, นักบริหารของหน่วยงานรัฐบาล (Senior Government Officials) ได้แก่ ข้าราชการระดับอาวุโส, นักบริหารของหน่วยงานรัฐบาล, ข้าราชการระดับบริหาร, ผู้บริหาร รัฐวิสาหกิจ, ผู้บริหารองค์การมหาชน, นักบริหารหน่วยงานของรัฐอื่นๆ

3. ผู้นำตามประเพณี/ผู้นำท้องถิ่น/ หมูบ้าน/ เจ้าหน้าที่บริหารงานท้องถิ่น (Traditional Chiefs and Heads of Villages) ได้แก่ ผู้นำตามประเพณี, กำนัน, สารวัตรกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ประจำตำบล และผู้นำท้องถิ่น/ชุมชนอื่นๆ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือบุคคลซึ่งประชาชนในท้องถิ่นให้ความเคารพศรัทธา เป็นต้น

4. เจ้าหน้าที่ระดับอาวุโสขององค์กรที่ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์เฉพาะ (Senior Officials of Special – Interest Organizations) แยกย่อยดังนี้

- เจ้าหน้าที่บริหารพรรคการเมือง ได้แก่ กรรมการบริหารพรรค, ผู้บริหารพรรค, หัวหน้าพรรค, เลขาธิการพรรค, เภรัญญิกพรรค, โฆษกพรรค, และเจ้าหน้าที่บริหารขององค์กรพรรคการเมืองอื่นๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่บริหารพรรคการเมืองซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ที่ปรึกษาอาวุโสของพรรค กรรมการบริหารสาขาพรรค นายทะเบียนพรรคซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการจดทะเบียนรายชื่อสมาชิกพรรคและสาขาพรรค และกรรมการพรรคอื่นๆ มีหน้าที่ตามที่กรรมการบริหารพรรคมอบหมาย

- ผู้บริหารองค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง และองค์กรที่มีผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจอื่นผู้บริหาร องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้างและองค์กรที่มีผลประโยชน์ เชิงเศรษฐกิจอื่น

- ผู้บริหารองค์กรด้านมนุษยธรรมและองค์กรเฉพาะด้าน

- ผู้บริหารองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา, กรรมการการเลือกตั้ง, กรรมการสิทธิมนุษยชน, กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

5. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาล, เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Executive official , government) ได้แก่ ผู้ที่ดำเนินการตามลักษณะงานในหน่วยงานของรัฐประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของหน่วยงาน/องค์กร และนโยบายของ รัฐบาล ปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายภายใต้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งอำนวยความสะดวก และให้บริการประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ การงานที่เกี่ยวข้องและควบคุมดูแลผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ อาจใช้ชื่อว่าข้าราชการและลูกจ้างในส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจ พนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรอื่นๆ ของรัฐ

6. กรรมการและผู้บริหารระดับสูง กรรมการและผู้จัดการใหญ่ กรรมการบริหาร (Directors and Chief Executives) ได้แก่ ประธานกรรมการ, ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเอกชน, ผู้บริหารการศึกษา, ผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและฝ่ายปฏิบัติการ (แยกตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม ISIC) (รวมเอกชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานราชการ), ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้และการประมง, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านการผลิต (อุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ เหมือนแร่ ไฟฟ้า ก๊าซ และประปา), ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านการก่อสร้าง, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านค้าส่งและค้าปลีก, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านภัตตาคารและโรงแรม, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านการขนส่ง การสื่อสารและคมนาคม, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านบริการธุรกิจ, ผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการด้านบริการส่วนบุคคล การทำความสะอาด และบริการที่เกี่ยวข้อง ตลอดถึงผู้จัดการฝ่ายผลิตและปฏิบัติการ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

7. ผู้จัดการฝ่ายอื่น ๆ (Other Department Managers) ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายการเงินและบริหาร, ผู้จัดการฝ่ายบุคคลและอุตสาหกรรมสัมพันธ์, ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาด, ผู้จัดการฝ่ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์, ผู้จัดการฝ่ายจัดหาและจำหน่ายสินค้า, ผู้จัดการฝ่ายบริการงานด้านคำนวณ, ผู้จัดการฝ่ายวิจัยและพัฒนา, ผู้จัดการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้จัดการฝ่ายอื่น ๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

8. ผู้จัดการทั่วไป (General Managers) ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมู่นี้ หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการในธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งอาจดำเนินการด้วยตนเองหรือในนามของเจ้าของกิจการ โดยมีผู้จัดการอื่นไม่เกิน 1 คน ให้

ความช่วยเหลือทำหน้าที่ วางแผน กำหนดแนวนโยบายและดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย บริหารงานและดำเนินงานประจำวัน รวมทั้งตรวจสอบผลที่ได้รับ ทำการเจรจาธุรกิจกับผู้จัดหาพัสดุ ลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ วางแผนและควบคุมการใช้ทรัพยากรและการคัดเลือกบุคคล ได้แก่ ผู้จัดการทั่วไปด้านเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้และการประมง, ผู้จัดการทั่วไปด้านการผลิต, ผู้จัดการทั่วไปด้านการก่อสร้าง, ผู้จัดการทั่วไปค้าส่งและค้าปลีก, ผู้จัดการทั่วไปด้านภัตตาคารและโรงแรม, ผู้จัดการทั่วไปด้านขนส่ง คมนาคมและสถานที่เก็บสินค้า, ผู้จัดการทั่วไปด้านบริการทางธุรกิจ, ผู้จัดการทั่วไปด้านบริการส่วนบุคคล การทำความสะอาดและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้จัดการทั่วไปซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ซึ่งได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการธุรกิจขนาดเล็ก ในด้าน การศึกษา สุขอนามัย สันทนาการ วัฒนธรรม กีฬาต่างๆ การผลิตภาพยนตร์ ตัวแทนธุรกิจ ท่องเที่ยว หรือด้านอื่นๆ ทั้งที่เป็นกิจการของตนเองหรือของนายจ้าง ทำหน้าที่วางแผน อำนาจการและประสานการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยมีบุคคลที่ทำหน้าที่ด้านการจัดการเป็นผู้ช่วยไม่มากกว่า 1 คน และบุคคลอื่นที่ไม่ทำหน้าที่ด้านการจัดการอีกตามสมควร วางแผนและควบคุมการใช้นโยบาย จัดทำงบประมาณ เปรียบเทียบรายการผลการดำเนินงานต่อเจ้าของกิจการ(ถ้ามี) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องและควบคุมดูแลผู้ปฏิบัติงานอื่น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

สรุป

รัฐศาสตร์สู่ความเป็นอาชีพมีที่มาและความสำคัญเนื่องมาจากความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิตสู่ความต้องการของสังคมโดยรวม ทั้งโดยลำดับและทวนลำดับ จากการจัดประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากล เห็นได้ว่าทั้งองค์ประกอบของสังคม ตั้งแต่ล่างสุดถึงบนสุด บนสุดสู่ล่างสุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปกครอง การบริหาร การจัดการ การคลัง การต่างประเทศ การท่องเที่ยว การกีฬา การเกษตร สหกรณ์ คมนาคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ พลังงาน พาณิชยกรรม มหาดไทย กลาโหม ยุติธรรม แรงงาน วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การศึกษา สาธารณสุข อุตสาหกรรม ทุกส่วนฝ่ายในสังคมล้วนมีอาชีพที่เป็นสายตรงทางรัฐศาสตร์อยู่ทุกระดับ ดังนั้นแล้วในสัณฐานทรงปริมาตรของสังคมตั้งแต่ ราก ฐาน กลาง จนถึงปลายยอด ย่อมต้องอาศัยอาชีพแห่งรัฐศาสตร์ในการขับเคลื่อนและทรงไว้

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2548). *รัฐศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสหวิชาการพิมพ์ จำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทตลาด ปับลิเคชั่น จำกัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2543). *การจัดประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: กองคลังและข้อมูลสนเทศสถิติ.
- กรมการจัดหางาน. *การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.doe.go.th/prd/> สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2561.

คนอง วังฝายแก้ว. (2561). การเมืองการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนาของพระพรหมคุณาภรณ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/443121/> สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2561.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2561). วิวัฒนาการของมนุษย์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/วิวัฒนาการของมนุษย์#cite_note-AusMus-habilis2013-15/ สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2561.
